

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2617

[Total No. of Pages : 4

[4804]-1001
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1001 : Micro Economic Analysis - I
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all question.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer each question in 250 words.*
- 4) Answer should be precise and to the point.*

Q1) Explain the functioning of price Mechanism in the market economy. **[10]**

OR

Explain the cardinal and ordinal utility approach. **[10]**

Q2) What is Index? Explain the various problems involved in construction of index numbers. **[10]**

OR

Explain the concept of price elasticity of demand. How is it measured? **[10]**

Q3) Explain the Revealed preference theory. **[10]**

OR

Explain the cobb-Douglas production function. **[10]**

P.T.O.

Q4) Explain the difference types of cost concept. **[10]**

OR

What is producers equilibrium? Show it with the help of diagram. **[10]**

Q5) What are the problems of measurement of social welfare? **[10]**

OR

What are average, marginal and total revenue? Explain the concepts with the help of curves. **[10]**

Total No. of Questions : 5]

P2617

[4804]-1001
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1001 : Micro Economic Analysis - I
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) बाजाराधिष्ठीत अर्थव्यवस्थेतील किंमत यंत्रणेचा कार्यभाग स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अंकदर्शी आणि क्रमदर्शी उपयोगिता दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) निर्देशांक म्हणजे काय? निर्देशांक बांधणीतील विविध समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

किंमत लवचिकता संकल्पना स्पष्ट करा. ती कशी मोजतात? [10]

प्रश्न 3) प्रकटी / अभिव्यक्त पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

कॉब डग्लस उत्पादन फलन स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) खर्चाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [10]

किंवा

उत्पादकाचा समतोल म्हणजे काय? तो आकृतीद्वारे दाखवा. [10]

प्रश्न 5) समाज कल्याण संकल्पना मापनाची समस्या कोणती? [10]

किंवा

सरासरी, सिमांत आणि एकूण प्राप्ती म्हणजे काय? या वक्रांच्या साहाय्याने वरील संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2618

[Total No. of Pages : 4

[4804]-1002
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1002 : Public Economics - I
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Answer in 250 words each.*

Q1) “Govt. as an agent for economic planning and development” discuss. [10]

OR

Explain the benefit approach of Taxation. [10]

Q2) Explain the problems of double taxation. [10]

OR

Explain in detail the concept of zero base budgeting. [10]

Q3) Explain the pure theory of public expenditure. [10]

OR

Explain the theory of club goods. [10]

P.T.O.

Q4) Explain the wagner's law of increasing state activities. **[10]**

OR

Explain in detail the concept of shifting of tax Burden. **[10]**

Q5) State and explain the structure of public expenditure. **[10]**

OR

Explain the voluntary exchange models. **[10]**

Total No. of Questions : 5]

P2618

[4804]-1002
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1002 : Public Economics - I
(2013 Pattern) (Credit System) (Compulsory)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येकी उत्तरे 250 शब्दात लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) “सरकार नियोजन आणि विकासातील एक अभिकर्ता” चर्चा करा. [10]
किंवा
करारोपनाचा लाभ दृष्टीकोण स्पष्ट करा. [10]
- प्रश्न 2) दुहेरी करारोपनाच्या समस्या विशद करा. [10]
किंवा
शून्याधारीत अर्थसंकल्प संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. [10]
- प्रश्न 3) सार्वजनिक खर्चाच्या शुध्द सिध्दांताचे स्पष्टीकरण करा. [10]
किंवा
संयुक्त वस्तू (क्लब गुड्स) सिध्दांत स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) शासनाच्या वाढत्या जबाबदारीविषयक सिध्दांताचे विश्लेषण करा. [10]

किंवा

करभारसंक्रमन संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 5) सार्वजनिक खर्चाचे स्वरूप सांगा व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ऐच्छिक (स्वइच्छा) देवाणघेवाण प्रतिमानाचे विश्लेषण करा. [10]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2619

[Total No. of Pages : 4

[4804]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

**EC - 1003 : International Economics Trade
(2013 Pattern) (Compulsory) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the comparative cost theory with the help of Ricardo's model. **[10]**

OR

Explain the concept of Terms of Trade and discuss in detail the types of Terms of Trade.

Q2) Critically examine Neo-Heckescher online theorem. **[10]**

OR

Explain the arguments for and against free trade policy.

Q3) Explain the effects of Tariffs. **[10]**

OR

Explain the effects of WTO on Indian economy

P.T.O.

Q4) What is Intra-Industry Trade? Explain the factors determine Intra-Industry Trade. **[10]**

OR

What are the factors affecting Terms of Trade.

Q5) Discuss major development in W.T.O. agreement since 1995. **[10]**

OR

Explain the composition of the Global Trade Growth.

Total No. of Questions : 5]

P2619

[4804]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

ECONOMICS

EC - 1003 : International Economics Trade
(2013 Pattern) (Compulsory) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.

प्रश्न 1) रिकार्डो यांच्या प्रतिमानाच्या साहाय्याने तुलनात्मक खर्च सिध्दांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यापाराच्या शर्तीची संकल्पना स्पष्ट करून व्यापारशर्तीच्या प्रकारांची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) नव-हेक्शर-ओहलिन प्रमेयाचे टीकात्मक परीक्षण करा. [10]

किंवा

मुक्त व्यापार धोरणाच्या बाजूने व विरुद्ध बाजूने युक्तीवाद स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) जकातीचे परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापार संघटनेचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आंतर- उद्योग व्यापार म्हणजे काय? आंतर-उद्योग व्यापार निर्माण करणारे घटक सांगा.[10]

किंवा

व्यापारशर्तीवर परिणाम करणारे घटक कोणते?

प्रश्न 5) 1995 पासून जागतिक व्यापार संघटना करारामधील प्रमुख बदलांची चर्चा करा. [10]

किंवा

जागतिक व्यापार वाढीचे घटक सांगा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2620

[Total No. of Pages : 4

[4804]-1004(A)

M.A. (Part - I) (Semester - I) (Optional) (Credit System)

ECONOMICS

**EC - 1004 : Indian Economics Policy
(2013 Pattern) (Non Core Course)**

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer in 250 words each.*

Q1) Explain the trends of National Income since 1991.

[10]

OR

Discuss the nature of poverty in Indian Economy.

Q2) Explain the problems of Agricultural marketing.

[10]

OR

Discuss the concept of Globalisation of the Economy.

Q3) Explain the role of Public Sector in Indian Economy.

[10]

OR

Elaborate the problems of Health System in India.

P.T.O.

Q4) Discuss the problems of Financing Infra stucture Development in India. [10]

OR

Evaluate the monetary policy of R.B.I. since 1991.

Q5) Explain the characteristics of Indian Industrial sector in Pre-reform period.[10]

OR

Explain the problems of India's Industrial Export.

Total No. of Questions : 5]

P2620

[4804]-1004(A)

M.A. (Part - I) (Semester - I) (Optional) (Credit System)

ECONOMICS

EC - 1004 : Indian Economics Policy

(2013 Pattern) (Non Core Course)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) 1991 पासूनची राष्ट्रीय उत्पन्नाची प्रवृत्ती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेतील दारिद्र्याच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) शेतमाल विपणनाच्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अर्थव्यवस्थेतील जागतिकीकरण संकल्पनेची चर्चा करा.

प्रश्न 3) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील आरोग्य पध्दतीच्या समस्या विषद करा.

प्रश्न 4) भारतातील पायाभूत सुविधा विकास वित्तपुरवठ्याच्या समस्यांची चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या 1991 पासूनच्या चलन विषयक धोरणाचे परिक्षण करा.

प्रश्न 5) भारताच्या आर्थिक सुधारणा पुर्वीच्या औद्योगिक क्षेत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारताच्या औद्योगिक निर्यातीच्या समस्या स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2621

[Total No. of Pages : 4

[4804]-1004(B)
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1005 : Labour Economics
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer in 250 words each.*

Q1) Explain the importance and scope of Labour Economics. **[10]**

OR

‘Migration of Labour’ is harmful to industries but inevitable in India, comment.

Q2) Critically examine marginal productivity theory of wage determination. Is it really applicable in labour market. **[10]**

OR

Explain the structure and achievements of labour unions in india.

Q3) Explain the term ‘Labour turn-over’. What are the causes of low labour turn-over in India. **[10]**

OR

Explain the concept of minimum wage and fair wage.

P.T.O.

Q4) What are the causes of Industrial disputes?

[10]

OR

Discuss the recent trends in child labour policy in India.

Q5) Explain the characteristics of Indian labour market.

[10]

OR

What are the Recommendations of second national commission on labour.

Total No. of Questions : 5]

P2621

[4804]-1004(B)
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
EC - 1005 : Labour Economics
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी मुद्देसुद असावीत.
4) उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) श्रम अर्थशास्त्राचे महत्व आणि स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘श्रमाची स्थलांतर वृत्ती’ उद्योगाना घातक असली तरी ती भारतात अपरिहार्य आहे, ‘भाष्य करा’.

प्रश्न 2) वेतन निश्चितीच्या ‘सिमांत उत्पादकता’ सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा. श्रम बाजारपेठेत तो खरोखर लागू होतो काय? [10]

किंवा

भारतीय कामगार संघटनाची रचना व यश स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) ‘श्रमिकाची उलाढाल’ संकल्पना स्पष्ट करा. भारतातील श्रमिक उलाढाल कमी राहण्याची कारणे कोणती? [10]

किंवा

‘किमान वेतन आणि योग्य वेतन’ या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती ?

[10]

किंवा

भारतातील बाल - कामगार धोरणातील अलिकडच्या प्रवृत्तीवर चर्चा करा.

प्रश्न 5) भारतातील श्रम बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

द्वितीय राष्ट्रीय श्रम आयोगाच्या शिफारशी कोणत्या आहेत ?

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

P2622

[Total No. of Pages : 3

[4804]-1004C
M.A. (Part - I) (Semester - I)
ECONOMICS
ECO - 1006 : Mathematical Economics
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) *Use of nonscientific calculator is allowed.*

Q1) Answer the following question. (Any one)

[10]

a) Solve :

i) $3x - 4 = \sqrt{2x - 2x^2 + 2}$

ii) $x^2 - 8x - 48 = 0$

OR

b) Find the marginal utility with respect to two commodities x_1 and x_2 , when $x_1 = 1$ and $x_2 = 2$ units of the two commodities are consumed and if the utility function x_1 and x_2 is given by

$$U = (x_1 + 3)(x_2 + 5)$$

Q2) Answer the following question. (Any one)

[10]

a) If the total cost is given by $TC = (3 + 2x^2)^2$ where x is level of output. Find the marginal cost.

OR

b) A firm has a current stock of machines worth Rs. 10 million and over the next 2 years, the investment function will be $I(t) = 5t + 0.3t^2 - 0.002t^3$. Find out the total machine stock value after 2 years.

P.T.O.

Q3) Answer the following question. (Any one)

[10]

- a) Given the demand function $x_1 = \frac{4}{p_1 p_2}$ and $x_2 = \frac{16}{p_1 p_2}$ find the four partial elasticities of demand.

OR

- b) The following matrix represents the results of the examination of B.Com. Class :

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

The rows represent the three sections of the class the first three columns represent the number of students securing 1st, 2nd, 3rd divisions respectively in that order and 4th column represents the number of students who failed in the examination.

- How many students passed in three sections respectively?
- How many students failed in three sections respectively?
- Write down the matrix in which number of successful students shown.
- Write down the column matrix where only failed students are shown.
- Write down the column matrix showing students in the first division from three sections.

Q4) Answer the following question. (Any one)

[10]

- a) A firm produces two products, A and B. The specific amount of material, labour and equipment required to produce 1 unit of each product and availability of each of these resources are shown below.

Items	A	B	Availability
Labour (Man Hours)	3.00	2.00	12.00
Equipments (Machine hours)	1.00	2.30	6.90
Material (Suitable units)	1.00	1.40	4.90

Express the above information as linear inequalities. Draw the graph and indicate the feasible region.

OR

- b) Find the points of maxima or minima of the function

$$f(x) = x^3 - 6x^2 + 12x - 8$$

Q5) Answer the following question. (Any one)

[10]

- a) The total cost function of a firm is $c = \frac{1}{3}x^3 - 5x^2 + 28x + 10$

Where c is total cost and x is output. A tax at the rate Rs. 2 per unit output is imposed and the producer adds to his cost. If the market demand function is given by $p = 2530 - 5x$. Where Rs. p is price per unit of output. Find the profit maximizing output and price.

OR

- b) Find the values of x, y, z .

$$x + 2y + 3z = 11$$

$$2x + 4y + 5z = 21$$

$$3x + 5y + 6z = 27$$

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2623

[Total No. of Pages : 4

[4804]-2001
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2001 : Micro Economic Analysis - II
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answers should be precise and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the basic features of perfect competition market. **[10]**

OR

“Long - run equilibrium in perfect competition is always with normal profits.”
Elaborate.

Q2) Discuss in details the types of price discrimination in Monopoly. **[10]**

OR

What is Monopoly power? How it is regulated?

Q3) Compare the features of the monopolistic competition with perfect competition and monopoly markets. **[10]**

OR

Explain the structure and types of the oligopoly market.

P.T.O.

Q4) What is Game Theory? Illustrate with suitable example.

[10]

OR

Explain Baumol's Sales Revenue Maximisation Model.

Q5) Discuss the Marginal productivity theory with its assumptions and criticism.

[10]

OR

Explain Pigou's welfare theorem.

Total No. of Questions : 5]

P2623

[4804]-2001
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2001 : Micro Economic Analysis - II
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत असावे.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) पूर्ण स्पर्धा बाजारपेठेची मूलभूत वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

“पूर्ण स्पर्धा बाजारपेठेतील दीर्घकालीन समतोल नेहमी सर्वसाधारण नफ्याचा असतो”.
स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मक्तेदारीतील किंमतभेदाच्या प्रकारांची सविस्तर चर्चा करा. [10]

किंवा

मक्तेदारी सत्ता म्हणजे काय? तिचे नियंत्रण कसे केले जाते?

प्रश्न 3) मक्तेदारियुक्त स्पर्धेच्या वैशिष्ट्यांची पूर्ण स्पर्धा आणि मक्तेदारी बाजारपेठेच्या वैशिष्ट्यांशी तुलना करा. [10]

किंवा

अल्पजनाधिकार बाजारपेठेची रचना व प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) द्युत सिध्दांत म्हणजे काय? योग्य उदाहरणाद्वारे स्पष्टीकरण करा.

[10]

किंवा

बामोलचे विक्री-प्राप्ती महत्तमता प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) सीमांत उत्पादकता सिध्दांताची गृहीते व टीकेसह चर्चा करा.

[10]

किंवा

पिगूचा कल्याणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2624

[Total No. of Pages : 4

[4804]-2002

M.A. (Part - I) (Semester - II) (Credit System)

ECONOMICS

EC - 2002 : Public Economics - II
(2013 Pattern) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain in detail the classical and modern view of public debt. **[10]**

OR

Explain the principles of management and repayment of public debt.

Q2) Explain the Economic classification of Budget. **[10]**

OR

Explain the trends in expenditure of union Government since - 1991.

Q3) Explain the criteria for transfer of fiscal resources from union to state. **[10]**

OR

Explain the problem of Vertical and Horizontal imbalance Federal Finance in India.

P.T.O.

Q4) State and explain in details the sources of revenues of the union. **[10]**

OR

Discuss the Reforms in Direct and Indirect Taxes.

Q5) Discuss the burden of public debt on Indian Economy. **[10]**

OR

Explain the nature and importance of automatic stabilizers of Fiscal policy.

Total No. of Questions : 5]

P2624

[4804]-2002

M.A. (Part - I) (Semester - II) (Credit System)

ECONOMICS

EC - 2002 : Public Economics - II

(2013 Pattern) (Compulsory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) सार्वजनिक कर्जाचा सनातनवादी व आधुनिक दृष्टीकोण सविस्तरपणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सार्वजनिक कर्ज व्यवस्थापन व परत फेडीचे तत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अंदाजपत्रकाचे आर्थिक वर्गिकरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

1991 नंतरच्या केंद्रसरकारच्या खर्चविषयक प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) केंद्राकडून राज्यांकडे हस्तांतरित होणाऱ्या वित्तीय साधनांच्या तरतूदीविषयी चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतीय संघराज्य प्रणालितील उध्वगामी आणि समस्तरीय असमतोलाची समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) केंद्राचे उत्पन्नाचे मार्ग सविस्तरपणे सांगा व स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष करातील सुधारणांसंबंधी चर्चा करा.

प्रश्न 5) भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील सार्वजनिक कर्जाचा भाराविषयी चर्चा करा.

[10]

किंवा

राजकोषिय धोरणाच्या स्वयंमचलीत स्थिरकाचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2625

[Total No. of Pages : 4

[4804]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II) (Credit System)

ECONOMICS

EC - 2003 : International Finance
(2013 Pattern) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Meant by disequilibrium in balance of payment? Explain the measures used to correct disequilibrium in balance of payment. [10]

OR

Discuss the background of devaluation of Rupee in 1966. Evaluate its success. [10]

Q2) Explain in detail the advantages of current and capital account convertibility of Rupee. [10]

OR

Discuss the merits and demerits of flexible exchange rate. [10]

Q3) Give a brief account of growth and dispersion of FDI in India since 1991. [10]

OR

Explain in brief classification of international capital flows. [10]

P.T.O.

Q4) Explain the factors responsible for rapid growth of International Banks after 1950. **[10]**

OR

Explain the features and growth of Euro-currency market. **[10]**

Q5) Explain the objectives and functions of I.M.F. **[10]**

OR

Explain the performance of Asian Development Bank since 1991. **[10]**

Total No. of Questions : 5]

P2625

[4804]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II) (Credit System)

ECONOMICS

EC - 2003 : International Finance

(2013 Pattern) (Compulsory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यवहारतोलातील असमतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलातील असमतोल दुरूस्त करण्यासाठी करण्यात येणाऱ्या उपाययोजना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

1966 मधील भारतीय रूपयाच्या अवमूल्यनाच्या पार्श्वभूमीची चर्चा करा. त्याच्या यशाचे मूल्यमापन करा. [10]

प्रश्न 2) चालू व भांडवली खात्यावरील रूपयाच्या परिवर्तनियतेचे फायदे सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

बदलत्या विनिमयदराच्या गुण -दोषांची चर्चा करा. [10]

प्रश्न 3) 1991 पासून भारतातील थेट परकिय गुंतवणूकीतील वृद्धी आणि विचलन याचा थोडक्यात आढावा घ्या. [10]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय भांडवल प्रवाहांचे वर्गिकरण थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) 1950 नंतर आंतरराष्ट्रीय बँकांची वेगाने वाढ होण्यास जबाबदार असणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

युरोचलन बाजाराची वैशिष्ट्ये आणि वाढ स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची उद्दिष्ट्ये आणि कार्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

1991 पासूनची आशियाची विकास बँकेची कामगिरी स्पष्ट करा. [10]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2626

[Total No. of Pages : 4

[4804]-2004A
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS (Credit System)
EC - 2004 : Agricultural Economics (Optional)
(2013 Pattern) (Non-Core Courses)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*
- 4) Answer in 250 words each.*

Q1) Describe the problems of agricultural marketing in India. **[10]**

OR

Explain the problems of Agricultural Labour.

Q2) Describe the role of agriculture in Indian economy. **[10]**

OR

Explain the present status of organic farming.

Q3) Explain the role of NABARD in agricultural credit. **[10]**

OR

Discribe the food security situation in India.

P.T.O.

Q4) Explain the structure of cooperative credit system.

[10]

OR

Explain the impact of machanization on agricultural labour in India.

Q5) Evaluate the progress of indian agriculture during the period of five year plans.

[10]

OR

Examine the problems of Indian agricultural export.

Total No. of Questions : 5]

P2626

[4804]-2004A

M.A. (Part - I) (Semester - II)

ECONOMICS

EC - 2004 : Agricultural Economics (Credit System)

(2013 Pattern) (Non-Core Courses) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येकी उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतातील विक्री व्यवस्थेच्या समस्या स्पष्ट करा. [10]

किंवा

शेतमजूरांच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

संद्रीय शेतीची सद्यस्थिती विशद करा.

प्रश्न 3) कृषी वित्तपुरवठ्यातील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील अन्नसुरक्षेची परिस्थिती वर्णन करा.

प्रश्न 4) सहकार क्षेत्राची कर्जपुरवठा रचना स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारतातील यांत्रिकीकरणाचे शेतमजूरावरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) पंचवार्षिक योजना काळातील भारतीय शेतीच्या प्रगतीचे मुल्यमापन करा.

[10]

किंवा

भारतीय शेतमाल वस्तुंच्या निर्यात समस्यांचे परिक्षण करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2627

[Total No. of Pages : 4

[4804]-2004(B)
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS (Optional)
EC - 2005 : Industrial Economics
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) What is Industrial Economics? Explain the scope and significance of Industrial Economics. **[10]**

OR

Explain the problems of public sector industries in India. **[10]**

Q2) Explain the need for balanced regional development of Industries. What is the role of SIDC in it? **[10]**

OR

State and explain the factors influencing location of Industries. **[10]**

Q3) What is Industrial productivity? Explain the main elements of Industrial productivity. **[10]**

OR

Explain the importance of productivity in the competitive environment. **[10]**

P.T.O.

Q4) Explain the different sources of Industrial Finance. **[10]**

OR

Explain the needs of foreign capital in India economic development. **[10]**

Q5) Evaluate the role of MNCs in India. **[10]**

OR

Explain the problems of small scale Industries. **[10]**

Total No. of Questions : 5]

P2627

[4804]-2004(B)
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS (Optional)
EC - 2005 : Industrial Economics
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय? औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.[10]

किंवा

भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) उद्योगांच्या संतुलित प्रादेशिक विकासाची गरज स्पष्ट करा. SIDC ची भूमिका सांगा.[10]

किंवा

उद्योगांच्या स्थानिकीकरणावर प्रभाव पडणारे घटक सांगून ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) औद्योगिक उत्पादकता म्हणजे काय? औद्योगिक उत्पादकतेचे प्रमुख घटक स्पष्ट करा.[10]

किंवा

स्पर्धात्मक वातावरणातील उत्पादकतेचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) औद्योगिक वित्तपुरवठ्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारताच्या आर्थिक विकासातील परकीय भांडवलाची गरज स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.

[10]

किंवा

भारतातील लघु उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2628

[Total No. of Pages : 3

[4804]-2004(C)
M.A. (Part - I) (Semester - II)
ECONOMICS
EC - 2006 : Statistical Techniques
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Use of non-programmable calculator is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*

Q1) Obtain the arithmetic mean, median and mode for the following frequency distribution of overtime done by the workers. **[10]**

Overtime hours	No. of workeres
4 - 8	4
8 - 12	8
12 - 16	16
16 - 20	18
20 - 24	20
24 - 28	18

OR

Explain any two sampling procedures in details with illustrations.

Q2) Two dice are rolled simultaneously obtain the probability that **[10]**

- a) Sum of numbers on the uppermost faces is 10
- b) Same number on both the dice
- c) Number on the first dice is less than that on the second dice.

P.T.O.

OR

A random sample of 5 families yields the following data : [10]

Family	:	A	B	C	D	E
Savings (S)	:	6	12	10	7	3
(in th.Rs.)						
Income (Y)	:	8	11	9	6	6
(in lakhs Rs.)						

Obtain the equation to the line of regression of S on Y and estimate the savings of a family whose income is 10 lakhs.

Q3) A certain stimulus administered to each of the 12 patients resulted in the following increase in blood pressure : 5, 2, 8, -1, 3, 0, -2, 1, 5, 0, 4, 6. [10]

Can it be concluded that the stimulus will in general be accompanied by an increase in blood pressure. Use 5% level of significance.

OR

Write a note on kurtosis. [10]

Q4) Define the following terms : [10]

- Sample space
- Sure event
- Discrete random variable
- Probability distribution of a discrete random variable

OR

Discuss the properties of a good estimator. [10]

Q5) The joint probability function for the random variables X and Y is given below **[10]**

	-1	0	1
1	0.02	0.18	0.1
2	0.03	0.18	0.09
3	0.04	0.24	0.12

- Obtain the marginal probability distributions of X and Y.
- Are X and Y independent? Justify.

OR

What is a time series data? Explain the decomposition of time value into different components. **[10]**

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2629

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Price Index? Explain the concept of GDP deflator. [10]

OR

What is disposable income? Explain the Relationship between income and consumption.

Q2) What is neutrality of Money? Explain classical and Keynesian Approach. [10]

OR

Describe the Keynesian Theory of Employment.

Q3) How is IS curve derived? [10]

OR

Explain the effects of monetary and Fiscal policy with the help of IS-LM curve.

P.T.O.

Q4) What is marginal efficiency of capital? Explain the determinants of marginal efficiency of capital. **[10]**

OR

Explain the Mundel - Fleming model of Open Economy.

Q5) Explain the uses and importance of National Income Accounting. **[10]**

OR

Explain the process of Multiplier. What are its limitations?

Total No. of Questions : 5]

P2629

[4804]-3001
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) किंमत निर्देशांक म्हणजे काय? 'स्थूल देशांतर्गत संकोचक' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्ययशक्य उत्पन्न म्हणजे काय? उत्पन्न आणि उपभोग यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पैशाची तटस्थता म्हणजे काय? सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ व केन्स यांचा त्याबाबत दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा रोजगार विषयक सिध्दांत विशद करा.

प्रश्न 3) IS वक्राची निर्मिती कशी होते? [10]

किंवा

चलनविषयक व राजकोषीय धोरणाचे परिणाम IS-LM वक्रांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय? भांडवलाच्या सीमांत कार्यक्षमतेचे निर्धारक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मुंडेल - फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गुणकाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2629

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Price Index? Explain the concept of GDP deflator. [10]

OR

What is disposable income? Explain the Relationship between income and consumption.

Q2) What is neutrality of Money? Explain classical and Keynesian Approach. [10]

OR

Describe the Keynesian Theory of Employment.

Q3) How is IS curve derived? [10]

OR

Explain the effects of monetary and Fiscal policy with the help of IS-LM curve.

P.T.O.

Q4) What is marginal efficiency of capital? Explain the determinants of marginal efficiency of capital. **[10]**

OR

Explain the Mundel - Fleming model of Open Economy.

Q5) Explain the uses and importance of National Income Accounting. **[10]**

OR

Explain the process of Multiplier. What are its limitations?

Total No. of Questions : 5]

P2629

[4804]-3001
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) किंमत निर्देशांक म्हणजे काय? 'स्थूल देशांतर्गत संकोचक' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्ययशक्य उत्पन्न म्हणजे काय? उत्पन्न आणि उपभोग यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पैशाची तटस्थता म्हणजे काय? सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ व केन्स यांचा त्याबाबत दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा रोजगार विषयक सिध्दांत विशद करा.

प्रश्न 3) IS वक्राची निर्मिती कशी होते? [10]

किंवा

चलनविषयक व राजकोषीय धोरणाचे परिणाम IS-LM वक्रांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय? भांडवलाच्या सीमांत कार्यक्षमतेचे निर्धारक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मुंडेल - फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गुणकाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2629

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Price Index? Explain the concept of GDP deflator.

[10]

OR

What is disposable income? Explain the Relationship between income and consumption.

Q2) What is neutrality of Money? Explain classical and Keynesian Approach. **[10]**

OR

Describe the Keynesian Theory of Employment.

Q3) How is IS curve derived?

[10]

OR

Explain the effects of monetary and Fiscal policy with the help of IS-LM curve.

P.T.O.

Q4) What is marginal efficiency of capital? Explain the determinants of marginal efficiency of capital. **[10]**

OR

Explain the Mundel - Fleming model of Open Economy.

Q5) Explain the uses and importance of National Income Accounting. **[10]**

OR

Explain the process of Multiplier. What are its limitations?

Total No. of Questions : 5]

P2629

[4804]-3001
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) किंमत निर्देशांक म्हणजे काय? 'स्थूल देशांतर्गत संकोचक' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्ययशक्य उत्पन्न म्हणजे काय? उत्पन्न आणि उपभोग यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पैशाची तटस्थता म्हणजे काय? सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ व केन्स यांचा त्याबाबत दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा रोजगार विषयक सिध्दांत विशद करा.

प्रश्न 3) IS वक्राची निर्मिती कशी होते? [10]

किंवा

चलनविषयक व राजकोषीय धोरणाचे परिणाम IS-LM वक्रांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय? भांडवलाच्या सीमांत कार्यक्षमतेचे निर्धारक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मुंडेल - फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गुणकाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2629

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) What is Price Index? Explain the concept of GDP deflator. [10]

OR

What is disposable income? Explain the Relationship between income and consumption.

Q2) What is neutrality of Money? Explain classical and Keynesian Approach. [10]

OR

Describe the Keynesian Theory of Employment.

Q3) How is IS curve derived? [10]

OR

Explain the effects of monetary and Fiscal policy with the help of IS-LM curve.

P.T.O.

Q4) What is marginal efficiency of capital? Explain the determinants of marginal efficiency of capital. **[10]**

OR

Explain the Mundel - Fleming model of Open Economy.

Q5) Explain the uses and importance of National Income Accounting. **[10]**

OR

Explain the process of Multiplier. What are its limitations?

Total No. of Questions : 5]

P2629

[4804]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3001 : Macro Economics - I (Core Course)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) किंमत निर्देशांक म्हणजे काय? 'स्थूल देशांतर्गत संकोचक' स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्ययशक्य उत्पन्न म्हणजे काय? उत्पन्न आणि उपभोग यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पैशाची तटस्थता म्हणजे काय? सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ व केन्स यांचा त्याबाबत दृष्टीकोन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

केन्स यांचा रोजगार विषयक सिध्दांत विशद करा.

प्रश्न 3) IS वक्राची निर्मिती कशी होते? [10]

किंवा

चलनविषयक व राजकोषीय धोरणाचे परिणाम IS-LM वक्रांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय? भांडवलाच्या सीमांत कार्यक्षमतेचे निर्धारक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मुंडेल - फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे उपयोग व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गुणकाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. गुणकाच्या मर्यादा कोणत्या?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2630

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3002
M.A. (Part - II) (Semester - III)
ECONOMICS
EC - 3002 : Growth and Development - I
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks :50

Instructions to the candidates :

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the characteristics of less developed countries.

[10]

OR

Review the problems in defining economic development.

Q2) What is poverty? Explain the problems in measurement of poverty.

[10]

OR

Take the review of contemporary debateron poverty in India.

Q3) Critically examine the theory of Balanced Growth.

[10]

OR

Explain the myrdal's theory of process of cumulative causation.

P.T.O.

Q4) Explain the theory of demographic transition.

[10]

OR

What is Migration? Explain the causes of migration.

Q5) What is Per Capita Income? Explain the per-capita Income as an index of development.

[10]

OR

Explain the theory of unbalanced growth.

Total No. of Questions : 5]

P2630

[4804]-3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)

ECONOMICS

EC - 3002 : Growth and Development - I

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सुचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दात सोडवा.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अल्पविकसित देशांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

आर्थिक विकासाची व्याख्या निश्चिती करण्यात येणाऱ्या समायांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याचे मोजमाप करण्यातील समस्या स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

भारतातील दारिद्र्याविषयीच्या समकालीन चर्चाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) “संतुलित विकास” सिध्दांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

[10]

किंवा

मिडॉल यांचा चक्रकार्यकारण सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

स्थलांतर म्हणजे काय? स्थलांतराची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) दरडोई उत्पन्न म्हणजे काय? आर्थिक विकासाचा निर्देशक म्हणून दरडोई उत्पन्न स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

आर्थिक विकासाचा असंतुलित सिध्दांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2631

[Total No. of Pages : 2

[4804]-3003
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS
EC-3003:Modern Banking
(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the role of financial system in economic development. **[10]**

OR

Explain the balance sheet of a commercial bank.

Q2) Take a review of changing trends in banking sector since 1991 in India. **[10]**

OR

State the provisions of the Banking Regulation Act 1949.

Q3) Explain the nature and significance of Non-banking Financial Institutions in India. **[10]**

OR

What is Mutual Fund? Explain the advantages of Mutual Fund.

Q4) Explain how the recent change in exchange rate affecting Indian economy. **[10]**

OR

State the need and forms of foreign capital.

Q5) Explain the impact of Global Financial Crisis-2008 on developing economies. **[10]**

OR

Explain the working and role of IMF.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2631

[4804]-3003
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS
EC-3003:Modern Banking
(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.

2) उजवी कडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) उत्तरे नेमकी आणि मुध्देसुद असावीत.

4) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात असावे.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) वित्तीय प्रणालीची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

व्यापारी बँकेचा ताळेबंद स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतातील 1991 पासूनच्या बँक व्यवसाय क्षेत्रातील बदलाच्या प्रवृत्तीचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

1949 च्या बँक व्यवसाय नियमन कायद्यातील तरतुदी सांगा.

प्रश्न 3) भारतातील बँकेतर वित्तीय संस्थांचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

परस्पर निधी म्हणजे काय? परस्पर निधीचे फायदे सांगा.

प्रश्न 4) सध्याचा विनिमय दशतील बदल भारतीय अर्थव्यवस्थेवर कसा परिणाम करित आहे ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

परकीय भांडवलाची गरज आणि प्रकार सांगा.

प्रश्न 5) जागतिक वित्तीय अरिष्ट -2008 चा विकसनशील अर्थव्यवस्थांवरील परिणाम स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्यपध्दती आणि भूमिका स्पष्ट करा.

////

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2632

[Total No. of Pages : 3

[4804]-3004A
M.A. (Part- II) (Semester- III) (Optional)
ECONOMICS
EC-3004:Demography
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) What is demography? Explain the nature and scope of demography. **[10]**

OR

Explain the causes of population growth in developing countries.

Q2) Explain the Malthusian Theory of population. **[10]**

OR

Explain the Theme of Demographic Transition

Q3) What is Sex-Ratio? State the factors affecting sex-ratio in India. **[10]**

OR

What is mortality? Explain the causes of mortality.

Q4) Explain the factors affecting population distribution. **[10]**

OR

Explain the National Population Policy: 2000

Q5) Explain the problems of urbanisation? And suggest the remedies on it. **[10]**

OR

Explain the Optimum Population Theory.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2632

[4804]-3004A
M.A. (Part- II) (Semester- III) (Optional)
ECONOMICS
EC-3004:Demography
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे मुद्देसूद आणि योग्य असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) लोकसंख्या शास्त्र म्हणजे काय? लोकसंख्याशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.[10]

किंवा

विकसनशील देशातील लोकसंख्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) माल्थसचा लोकसंख्या सिध्दांत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

लोकसंख्या संक्रमणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्त्री-पुरुष प्रमाण म्हणजे काय? भारतातील स्त्री-पुरुष प्रमाणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

मर्त्यता म्हणजे काय? मर्त्यतेची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

राष्ट्रीय लोकसंख्या विषयक धोरण : 2000 स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) शहरीकरणाच्या समस्या स्पष्ट करून त्यावरील उपाययोजना सूचवा.

[10]

किंवा

पर्याप्त लोकसंख्येचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2633

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3004B
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS (Optional)
EC-3005: World Economy
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point*
- 4) Answer each question in 250 words.*

Q1) Evaluate impact of Globalisation on Indian Economy **[10]**

OR

Explain features of MNCs and their role in the global economy **[10]**

Q2) Discuss problems faced by OPEC countries in recent period. **[10]**

OR

Explain structure and components of global economy. **[10]**

Q3) What are the causes for US debt crisis and how it is resolved? **[10]**

OR

Explain role played by EU in global development. **[10]**

Q4) Discuss economic growth model of China **[10]**

OR

Explain role of BRICS in global development **[10]**

P.T.O.

Q5) Critically evaluate performance and progress of SAARC. [10]

OR

Explain role of Japan in global economy [10]

Total No. of Questions : 5]

P2633

[4804]-3004B
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS (Optional)
EC-3005: World Economy
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवी कडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दात सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) जागतिकी करणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवर झालेल्या परिणामांचे मूल्यमापन करा. [10]

किंवा

बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून त्यांची जागतिक अर्थ व्यवस्थेतील भूमिका सांगा.

प्रश्न 2) तेल उत्पादक व निर्यातदार देशांच्या संघटनेपुढील सध्याच्या समस्यांची चर्चा करा. [10]

किंवा

जागतिक अर्थव्यवस्थेची रचना व घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अमेरिकेतील कर्ज संकटाची कारणे स्पष्ट करून ते कसे सोडविले जात आहे ते सांगा.[10]

किंवा

युरोपियन समुदायाची जागतिक विकासातील भूमिका सांगा.

प्रश्न 4) चिनच्या आर्थिक वृध्दी प्रतिमानाची चर्चा करा.

[10]

किंवा

ब्रिक्स राष्ट्रांची जागतिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) दक्षिण आशियाची प्रादेशिक सहकार्य संघटनेच्या कामगिरीचे व प्रगतीचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

[10]

किंवा

जपानची जागतिक अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2634

[Total No. of Pages : 4

[4804]-3004C
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS
EC-3006 : Economics of Finance
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point*
- 4) Answer each question in 250 words.*
- 5) Draw neat diagrams wherever necessary*
- 6) Use of nonscientific Calculator is allowed.*

Q1) Explain the role of interest rates, present and future value of income. **[10]**

OR

Explain the functions of financial markets.

Q2) Explain the concepts of Debt Market, Equity Market and Financial Service Market. **[10]**

OR

Explain the capital Market and International financial Instruments.

Q3) Explain Arbitrage Pricing Theory and its Significance **[10]**

OR

Explain the concept of portfolio and the role of capital Asset Pricing Model.

P.T.O.

Q4) What is Future Market and Explain the risks in future market. [10]

OR

Explain the difference between Financial Futures and commodity futures.

Q5) What is option market? Give types of options used in the market. [10]

OR

Explain the role of financial sector in an economy.

Total No. of Questions : 5]

P2634

[4804]-3004C
M.A. (Part- II) (Semester- III)
ECONOMICS
EC-3006 : Economics of Finance
(2013 Pattern) (Credit System))
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे मुद्देसूद आणि योग्य असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
6) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्याजदर उत्पन्नाचे वर्तमान आणि भावी मूल्य यांची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वित्तीय बाजाराचे कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कर्ज बाजार, समभाग बाजार आणि वित्तीय सेवा बाजार या संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भांडवल बाजार आणि आंतरराष्ट्रीय वित्तीय साधने स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पणन (Arbitrage) किंमत सिध्दांत स्पष्ट करून त्याचे महत्त्व सांगा. [10]

किंवा

दस्तऐवज संकल्पना आणि भांडवल मत्ता किंमत प्रतिमानाची भूमिका संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भविष्य बाजार म्हणजे काय ते सांगून भविष्य बाजारातील धोके स्पष्ट करा. [10]

किंवा

वित्तीय भविष्ये आणि वस्तूंचे भविष्ये यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) पर्यायी बाजार म्हणजे काय? सध्या वापरात असलेले पर्यायी बाजाराचे प्रकार सांगा. [10]

किंवा

अर्थव्यवस्थेतील वित्तीय क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2635

[Total No. of Pages : 4

[4804]-4001
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC - 4001 : Macro Economics -II
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain fully the Gurley and Shaw hypothesis of liquidity **[10]**

OR

Describe in detail the Keynesian theory of demand for money.

Q2) What is money multiplier? Explain the process of money multiplier. **[10]**

OR

Critically examine the Wicksellian theory of interest rate.

Q3) Explain fully the trends in money supply in India. **[10]**

OR

Take a detailed review of the Cambridge Cash Balance approach to demand for money.

Q4) Define Monetary Policy and describe the goals of monetary policy. **[10]**

OR

What is High Powered Money? Explain the factors affecting high powered money.

P.T.O.

Q5) Explain the concept of cost-push inflation.

[10]

OR

Explain the role of interest rate in macro economy.

Total No. of Questions : 5]

P2635

4804]-4001
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4001 : Macro Economics - II
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) गुर्ले आणि शॉ यांचे रोखतेचे गृहितक सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पैशाच्या मागणीच्या केन्स यांच्या सिध्दांताचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) पैसा गुणक म्हणजे काय? पैसा गुणक प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकसेल यांच्या व्याजदराच्या सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 3) भारतातील पैशाच्या पुरवठ्यातील बदलांचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या. [10]

किंवा

पैशाच्या मागणीच्या केब्रिंज रोख-शिल्लक दृष्टिकोनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 4) चलन विषयक धोरणाची व्याख्या देवून चलनविषयक धोरणाची ध्येये वर्णन करा. [10]

किंवा

उच्च-शक्ती पैसा म्हणजे काय ? उच्च-शक्ती पैशावर परीणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खर्च-दाब भाववाढ ही संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

समग्रलक्षी अर्थव्यवस्थेतील व्याजदराची भूमिका स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2636

[Total No. of Pages : 3

[4804]-4002

M.A. (Part- II) (Semester - IV)

ECONOMICS

**EC - 4002 : Growth and Development - II
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the role of Agriculture in economic development. **[10]**

OR

Explain in detail the role of Fiscal policy in developing countries.

Q2) Discuss the importance of industrialization in the economic development. **[10]**

OR

Explain the arguments for infant industry in detail.

Q3) Discuss trade as an engine of growth. **[10]**

OR

Explain the role of markets in the developmental process.

Q4) Explain the role of IMF in the economic development. **[10]**

OR

Evaluate the performance of MNREGA in India.

Q5) Explain interrelation between inflation and growth. **[10]**

OR

Discuss the various measures of poverty alleviation.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2636

[4804]-4002
M.A. (Part- II) (Semester - IV)
ECONOMICS
EC - 4002 : Growth and Development - II
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्न 250 शब्दांत सोडवा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) आर्थिक विकासातील शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विकसनशील देशातील राजकोषीय धोरणाची भूमिका सविस्तर विशद करा.

प्रश्न 2) आर्थिक विकासातील औद्योगिकीकरणाचे महत्व यावर चर्चा करा. [10]

किंवा

बालोद्योगाच्या समर्थनार्थ युक्तिवाद सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) व्यापार हे वृद्धीचे इंजिन आहे यावर चर्चा करा. [10]

किंवा

विकास प्रक्रियेतील बाजारांची भूमिका विशद करा.

प्रश्न 4) आर्थिक विकासातील आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील 'मनरेगाच्या' कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) चलनवाढ आणि वृद्धी यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दारिद्र्यनिर्मूलन विषयक विविध उपाययोजनांची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2637

[Total No. of Pages : 4

[4804]-4003
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4003 : Research Methodology
(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point*

Q1) Explain the objectives and Limitations of social research. **[10]**

OR

Explain the stages involved in designing research. **[10]**

Q2) What is secondary data? Explain the sources of secondary data. **[10]**

OR

What is sampling technique? Explain the types of samples. **[10]**

Q3) Explain the merits and demerits of Mean and Median. **[10]**

OR

What is Hypothesis testing? Explain the Process of hypothesis testing. **[10]**

Q4) Explain the importance and sources of global information. **[10]**

OR

What is power point presentation? Explain the process and importance of power point presentation. **[10]**

P.T.O.

Q5) State and explain the advantages and disadvantages of Historical Method.[10]

OR

Explain the stages of report writing.

[10]

Total No. of Questions : 5]

P2637

[4804]-4003
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4003 : Research Methodology
(2013 Pattern) (Credit System) (Core Course)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुध्देसुद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) सामाजिक संशोधनाची उद्दिष्टे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [10]
किंवा
संशोधन आराखडा तयार करण्यातील टप्पे स्पष्ट करा. [10]
- प्रश्न 2) दुय्यम तथ्य म्हणजे काय? दुय्यम तथ्याचे स्रोत स्पष्ट करा. [10]
किंवा
नमुना निवड तंत्र म्हणजे काय? नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा. [10]
- प्रश्न 3) मध्य आणि मध्यगा यांचे गुण व दोष स्पष्ट करा. [10]
किंवा
गृहितकाची चाचणी म्हणजे काय? गृहितकाच्या चाचणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) जागतिक माहितीचे महत्व आणि स्रोत स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पॉवर पॉईंट प्रझेंटेशन म्हणजे काय ? पॉवर पॉईंट प्रझेंटेशनची प्रक्रिया आणि महत्व स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 5) ऐतिहासिक पध्दतीचे फायदे व तोटे सांगा [10]

किंवा

संशोधन अहवाल लेखनातील पायऱ्या स्पष्ट करा. [10]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2638

[Total No. of Pages : 3

[4804]-4004A
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4004 : Rural Development
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the objectives and importance of Rural Development **[10]**

OR

Explain the Role of Infrastructure in Rural Development

Q2) Explain the causes and remedies of Rural Unemployment. **[10]**

OR

Explain the need for food security.

Q3) Explain the objectives and nature of IRDP. **[10]**

OR

Explain the causes of Rural Poverty.

Q4) Explain the role of Agro-Based Industries in Rural Development. **[10]**

OR

Explain the features of Rural Economy.

Q5) Explain the causes of Rural Indebtedness. **[10]**

OR

Explain the nature and causes of Inequalities in Rural India.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2638

[4804]-4004A
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4004 : Rural Development
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसूद असावीत.
4) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात असावे.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) ग्रामीण विकासाची उद्दिष्टे आणि महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रामीण विकासातील पायाभूतसोयी सुविधांची भूमिका विशद करा.

प्रश्न 2) ग्रामीण बेकारीची कारणे व उपाय स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अन्नसुरक्षेची गरज स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाची उद्दिष्टे आणि स्वरूप स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे विशद करा.

प्रश्न 4) ग्रामीण विकासातील कृषी आधारित उद्योगांची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) ग्रामीण कर्जबाजारीपणाची कारणे विशद करा. [10]

किंवा

ग्रामीण भारतातील असमानतेचे स्वरूप आणि कारणे स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2639

[Total No. of Pages : 3

[4804]-4004B
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4005 : Economics of Environment
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Define economics of environment? Discuss its scope, nature and significance. **[10]**

OR

How the concept of common property is used in economics of environment?
Substantiate with examples.

Q2) What is water pollution? Discuss methods to control water pollution in India. **[10]**

OR

Explain effects of climate change and global warming on the economy.

Q3) What are the causes and effects of depletion of Forests in developing countries? **[10]**

OR

Explain concept of Natural Farming with its advantages.

Q4) Explain various laws for Environment Protection in India. **[10]**

OR

Discuss role of private sector firms in protection of environment in India.

Q5) Write a note on the use of Cost-Benefit Analysis for Environment Management. **[10]**

[10]

OR

Explain the role of environmental education in protecting the environment.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2639

[4804]-4004B
M.A. (Part- II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4005 : Economics of Environment
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) 'पर्यावरणाचे अर्थशास्त्र' याची व्याख्या देऊन त्याची व्याप्ती स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.[10]

किंवा

'सामाजिक मालमत्तेंची संकल्पना पर्यावरण अर्थशास्त्रात कशी वापरली जाते ते उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 'जल प्रदूषण' म्हणजे काय ? भारतातील जलप्रदूषण रोखण्याच्या पध्दतींची चर्चा करा.[10]

किंवा

अर्थव्यवस्थेवर हवामान बदल आणि वाढते जागतिक तापमान यांचे होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) विकसनशील देशांमधील जंगल विनाशाची कारणे व परिणाम कोणते आहेत? [10]

किंवा

नैसर्गिक शेतीची संकल्पना स्पष्ट करून तिचे फायदे सांगा.

प्रश्न 4) भारतातील पर्यावरण संरक्षणाचे विविध कायदे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील खाजगी क्षेत्र संस्थांच्या पर्यावरण संरक्षणा मधील सहभागाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) 'खर्च-लाभ तत्वाचा पर्यावरण व्यवस्थापनातील वापर' यावर टीप लीहा [10]

किंवा

पर्यावरण शिक्षणाची पर्यावरण संरक्षणातील भूमिका सांगा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2640

[Total No. of Pages : 2

[4804]-4004C
M.A. (Part - II) (Semester- IV)
ECONOMICS
EC-4006: Econometrics
(2013 Pattern) (Credit Sysem)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Use of non-programmable calculator is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*

Q1) Explain the concept of population regression function and its stochastic specification. Also explain the concept of linearity of the function in variables and linearity in parameters with suitable illustrations. **[10]**

OR

Explain the nature of multi-collinearity and its practical consequences.

Q2) Estimate the demand function $Y = \alpha + \beta X$ for the following data and interpret the coefficients: **[10]**

Price (X):	5	6	7	8	9	11
Demand (Y):	12	17	19	24	30	29

OR

Explain with illustration how dummy variable is used in combining cross sectional and time series data.

Q3) Explain the concept of multiple regression, Multiple correlation coefficient and partial correlation coefficient with one illustration each. **[10]**

OR

Obtain the reduced form equations for the following demand and supply function and comment on their identifiability.

Demand function: $Q_t = \alpha_0 + \alpha_1 P_t + \alpha_2 I_t + u_t, \alpha_1 < 0, \alpha_2 > 0$

P.T.O.

Supply function: $Q_t = \beta_0 + \beta_1 P_t + u_{2t}, \beta_1 > 0$

Where I= Income of the consumer and is exogenous. Price P and quantity Q are endogenous variables.

Q4) Explain the difference between ordinary least squares method (OLS) and generalized least squares method (GLS). Also explain the consequences of using OLS in presence of heteroscedasticity. **[10]**

OR

Explain the nature of autocorrelation and sources of autocorrelation.

Q5) a) Explain confidence interval approach to hypothesis testing. **[5]**

b) State the assumptions of the ordinary least squares method. **[5]**

OR

a) Explain the concept of stationary and nonstationary stochastic processes. Also discuss the methods for transforming nonstationary stochastic processes into stationary processes.

[5 + 5 = 10]

